

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znakna
za odgovor.
Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

Govorice.

Vse polno stvari se govori po Ljubljani. Da niso vse te govorce resne in važne, je gotovo. Enako pa je gotovo, da so med njimi tudi takšne, ki zelo zadevajo javnost in katerih ne bi smela oblast trpeti. Ker kakor ne more biti privatniku vseeno, kaj se o njem govori, tako tudi ne sme biti to vseeno vladi. Ker te govorce pričajo o ugledu, ki ga uživa kdo v javnosti in kakor ni egalno zasebniku, kakšen ugled ima, tako tudi ne more biti egalno za vlado. Zlasti pa še, ker so le redkokdaj te govorce brez vsake podlage. Nekaj resnice je skoraj vedno v teh govorcih in vsled njih se dostikrat javnost silno razburja. Kljub temu pa se oblast za to govorico ne meni, pa čeprav se mora zavodati, da njen molk samo povečuje govorice.

Tako se sedaj po Ljubljani marsikaj govori o stavbi čekovnega zavoda. Komaj se je vsled dr. Šuperinove izjave, da so neresnične vse govorce o nameravanem nakupu stanovanjske hiše Jadransko-podunavske banke, javnost nekoliko pomirila, že so se pojavile nove govorce.

Tako se govori, da je bil v Ljubljani ravnatelj poštne hranilnice Nedelković, ki da je izjavil, da je ravnateljstvo poštne hranilnice čisto avtonomno in da more tudi brez ozira na ministra storiti svoje ukrepe. In takoj se je nato zatrjevalo, da je nakup stanovanjske hiše Jadransko-podunavske banke še vedno aktuelen.

Govori se pa tudi, da se namerava preseliti Trboveljska premogokopna družba v Beograd in da je ponudila svojo palačo čekovnemu zavodu v odkup. Ne moremo kontrolirati, če slone te govorce na resnici ali ne. Pač pa vemo to, da morajo te govorce vso javnost silno razburiti in da je oblast dolžna, da pove, kakšna je stvar v resnici.

Da oblasti te govorce ne bi bile znane, ne verujemo, ker si ne moremo misliti, da je oblast slabše poučena ko vsak Ljubljančan. Če pa kljub temu molči, potem mora javnost misliti, samo dvojce: ali so govorce utemeljene, ali pa je oblast taterih ne bi smela oblast prezreti. Ker kadomisljiva, da misli, da ji ni treba dati javnosti pojasnila. Eno ko drugo je nesprejemljivo in eno ko drugo pomeni izgubo za ugled države.

Če se v javnosti govori o kakšni stvari, ki zadeva tujo državo in da govorica ne odgovarja resnici, takoj smatra naše zunanje ministrstvo za potrebno, da poda demanti. Mislimo, da je oblast, kadar gre za blagor državljanov, tembolj poklicana, da pojasni stvar in da pomeni molk samo preziranje državljanov.

Ne gre pa samo za to, če so govorce že danes resnične ali ne, temveč gre predvsem za to, da se ne uresničijo. In zato vprašamo oblast, kaj je na teh govorcih resnice? Kakšna dejstva so tu, da se bo z gradnjo projektirane palače čekovnega zavoda v resnici pričelo.

Opozorjamo pa obenem na te govorce naše poslance, da ti nastopijo in da prisilijo vlado, da že enkrat natoči čistega vina glede gradnje čekovnega zavoda.

Da ne bo nepotrebnega zvonjenja po toči, omenjamo te govorce in upamo, da soglasja z nami vsa javnost, ko vprašamo: Kaj je resnica na teh govorcih!

DOUMERGUE PRIČEL REŠEVATI VLADNO KRIZO.

Pariz, 9. marca. Predsednik republike Doumergue je pričel s konferencami za rešitev kabinetske krize. Najprej je sprejel Brianda, za njim pa Desellesa. Politični krogi so imeli že več sestankov, na katerih se je razpravljalo o položaju.

Seja skupščine.

PRORAČUN NOTRANJEGA MINISTRSTVA SPREJET. — LJUBLJANSKE OBČINSKE VOLITVE SE RAZPIŠEJO V NAJKRAJŠEM ČASU.

Beograd, 9. marca. Včerajšnja popoldanska seja se je nadaljevala ob 5. popoldne. Najprej sta govorila samostojna demokrata Dušan Kecmanović in Gjorgje Branković.

Na koncu povzame besedo minister notranjih del Boža Maksimović, ki se bavi s poudarjenimi ugovori opozicije. Očita opoziciji, da ne kaže lojalnosti v kritiki, temveč, da je v razpravi nastopala na način, ki ni dopuščen. Ako bi se smele dopuščati take metode kritike, potem bi se mogel smatrati tudi pokojni Draško-ović, ki je padel za domovino, kot zločinec. Ko se je po toliko spopadih ustvarila današnja RR. vlada s težnjo, da pomiri duhove, da se politične strasti poležejo, da se vse druge eventualne neprilike odpravijo in onemogočijo, bi se pač lahko pričakovalo, da bo opozicija presojala stvari objektivno tudi s te strani, da pove po svoji vesti, ali se je ob niveliranju političnega življenja in političnih strasti kaj izpremenilo.

V teku te diskuzije sem opazil nekaj primerov resničnega političnega preganjanja in obljubljam, da bom krivce poklical na odgovor. Kar se tiče žandarmerije, trdim tu pred narodno skupščino, da se uporabljajo proti njim osire mere in da ni nikake težnje izogniti se eventualnim reparacijam.

Minister Maksimović navaja statistiko iz preteklega leta, ko je bilo v kazenski preiskavi 7 častnikov, v vojaški disciplinski 4, izgubila sta svoj čin 2, vpokojenih zaradi nesposobnosti v službi jih je bilo 18, sprejeta 1 ostavka, zaradi nesposobnosti jih je bilo razrešenih službe 9. Od orožniškega moštva jih je 40, s katerimi ima opravka kazensko sodišče, 188 pa jih je bilo odpuščenih zaradi nesposobnosti. Te številke so najboljši dokaz, da se take stvari niti ne žele niti ne tolerirajo.

AMANDMANI ZNAŠAJO ŽE 700 MILIJONOV.

Beograd, 9. marca. Za danes se pričakuje prihod dr. Stojadinovića. Danes popoldne bo seja ministrskega sveta, na kateri bo minister Uzunović poročal o proračunu ministrstva za finance. Najbrž se bo na seji razpravljalo tudi o amandmanih, ki znašajo že 700 milijonov dinarjev. Ni znano, kakšno stališče zavzame ministrski svet napram amandmanem, zelo verjetno pa je, da jih bo zelo skrbil, in sicer nekatere zaradi njihovega visokega zneska, druge pa zaradi stališča poslanskih klubov vladnih strank.

PROGRAM SKUPŠČINSKEGA DELA.

Beograd, 9. marca. V političnem življenju vlada politično zatišje. Politične skupine postajajo mirnejše in se resno bavijo z rešenjem svojih notranjih vprašanj. Pri demokratih se opaža neka vznemirjenost in nesoglasnost. Hrvatski federalisti niso odločni in kolebajo, zemljoradniki in jugoslovanska muslimanska organizacija zgubljata čim dalje bolj oporo v narodu. Pri radikalih je situacija v stagnaciji. Na površje sili mnogo težkih osebnih vprašanj.

Edini radičevci so, ki so popolnoma disciplinirani in stabilni. Pravtako sta radičevska in radikalna stranka edini dve stranki, ki uživata sedaj popolno zaupanje v narodu.

Včeraj je delal v skupščini edino odbor za razmejitev občin. Klubi niso imeli nikakih sej. Po izglasovanju proračuna ministrstva notranjih del se bo vršila debata o proračunu po tem-le redu: pro-

Glede javne varnosti navaja minister notranjih del podrobnosti v kriminaliteti. Dr. Kulovec je s svojim govorom o tej stvari otvoril diskusijo v nekem čudnem tonu. Trdil je, da smo mi večje proti samoupravi in decentralizaciji in se je pozival na neke političnopravne teorije, pozabljajoč pri tem, da pomeni že parlament sam decentralizacijo in da je že skupščina dejansko ena samouprava. Ta sistem in princip samouprave je tradicija in delo radikalne stranke in bo to tudi ostalo zanaprej. Kolikor je bilo v preteklem letu razpuščenih občinskih odborov so se razpisale nove volitve. Volitve so se vršile v 17 slovenskih občinah. Za 28. t. m. so razpisane volitve za Trbovlje. V najkrajšem času bodo razpisane volitve za Ljubljano. Pravtako so netočne pritditve za Hrvatsko, Slavonijo in Bosno. Po zaupanju naroda, sta narodna radikalna stranka in hrvatska seljačka stranka, ki tudi temelji na zaupanju naroda, predstavnik volje večine političnih činiteljev in upravljaata danes državo, in to po vsi svoji moči parlamentarno in konstruktivno.

Ta govor imam zaradi govora Šumenkovića. Mi opravljamo velik državni posel in smo odgovorni za to pred državo in narodom. Zaradi tega smatram, da smem resno zaprositi narodno skupščino, da glasuje za ta proračun.

Nato še govorita Čeda Kokanović in Sekula Drljević v osebno pojasnilo.

Za tem je prešla skupščina k glasovanju ter so bili posamezni oddelki proračuna ministrstva za notranje posle sprejeti z večino glasov. Nato je predsednik ob 8.30 zaključil sejo in naslednjo napovedal za danes ob 9. dopoldne. Na dnevnem redu je proračun ministrstva za narodno zdravje.

račun ministra narodnega zdravja, finance, vojne in mornarice, javnih del, prometa, pošte in telegrafa, šum in rudnikov, kmetijstva, trgovine in industrije, socialne politike, agrarne reforme, izenačenja zakonov in zunanjih poslov. Mogoče je, da pride proračun ministrstva finance na vrsto šele proti koncu, ako bi tako želel dr. Stojadinović. Nato se bo še razpravljalo o proračunskih rezervnih, kreditih in dohodkih in na koncu o finančnem zakonu.

Seja finančnega odbora je določena za danes s sledečim dnevnim redom: 1. Odobrenje odtegljajev sedemodstotnega investicijskega posojila. 2. Pretres predlogov Svetozarja Pribičevića in 3. predlog dr. Kujundžića in tovarišev.

STOJADINOVIĆ NA POTU V BEOGRAD.

Trst, 9. marca. Finančni minister dr. Stojadinović je sinoči ob 9.15 dospel z brzovlakom iz Pariza. Ob 21.45 se je odpravil zopet dalje proti Beogradu.

RADIKALI PROTI STOJADINOVIĆU.

Beograd, 9. marca. Neka skupina radikalov, v kateri se nahaja Ljuba Jovanović in, kakor nekateri pravijo, tudi dr. Ninčić, podpira akcijo, da se vrže dr. Stojadinović. Poudarjajo, da vsa prizadevanja Pašića, da bi rešil Stojadinovića, ne bodo imela uspeha, ker Stojadinović s svojim delovanjem ni oškodoval samo interesov države, temveč je bilo njegovo delo tudi brez uspeha za finančno politiko naše države.

Zasedanje Zveze narodov.

Zeneva, 9. marca. Včeraj ob 11. dopoldne se je otvoril 39. sešatek Sveta Zveze narodov. Seja je bila neslužbena. Določen je bil na njej dnevni red. Kot prva točka dnevnega reda je postavljena sprejem Nemčije v Zvezo narodov. Razpravljalo se je tudi o nekaterih vprašanjih administrativne narave. Seja je trajala trideset ur. Za tem je bila tajna seja, katere so se udeležili vsi člani Sveta. Na tajni seji se je razpravljalo o sprejemu Nemčije. V proračunski komisiji je bil izbran za predsednika Loucheur. Komisija za sprejem Nemčije se je takoj sestala k prvi seji. Sešatek sveta je bil zvečer ob pol 7. odgođen na nedoločen čas.

STALIŠČE NAŠE DELEGACIJE.

Beograd, 9. marca. Naša delegacija bo v Zenevi zastopala naslednje točke:

Proti Madjarski: vprašanje razorožitve, neizvrševanje pogodb, povratek Habsburžanov, delovanje pobujajočih se Madjarov.

Proti Bolgariji: podpiranje makedonskih organizacij, neizvrševanje sklenjenih sporazumov in pogodb, tajno oboroževanje, neizvrševanje mirovne pogodbe, neplačevanje vojne odškodnine.

V vprašanju Avstrije bo delegacija ostro nastopila proti priključitvi k Nemčiji.

Za vsa ta vprašanja nam je zagotovljena podpora Francije, za avstrijsko vprašanje pa še posebej podpora Italije.

SPREJEM NEMČIJE V ZVEZO NARODOV SE NEGOTOV.

Zeneva, 3. marca. (Izv.). Senzacija dneva je govorica, da se vrne Briand v Zenevo kot zunanji minister Francije. S tem uspehom Brianda se resno računa in so bile nato skupne tajne seje delegacij velesil preložene do prihoda Brianda.

Izredno zasedanje Zveze narodov je otvoril ob 3. popoldne Japonec Išić. V kratkem otvoritvenem govoru je poudaril pomen zasedanja z ozirom na vstop Nemčije v Zvezo narodov. Za predsednika zasedanja je bil nato predlagan Japonec Išić, v tajnem glasovanju pa je bil izvoljen z 48 proti 36 glasovi Portugalec Da Costa. Za podpredsednika sta bila izvoljena Chamberlain in Loucheur.

Na zasedanju Zveze narodov je zastopanih 48 držav, le 7 držav ni poslalo svojih zastopnikov. Po prekinjenju seje so se konstituirali razni odbori.

O sprejemu Nemčije se bo razpravljalo v sredo. Sprejem Nemcev nikakor še ni gotov. Nastopile so v zadnjem času razne komplikacije, predvsem od poljske strani.

Upa pa se, da bo vseeno mogoče rešiti vprašanje sprejema Nemčije, ne da bi vsled tega ostal kak nelikvidiran spor. V tem zmislu se je izjavil tudi Chamberlain.

Dr. Ninčić je dolgo konferiral z Benešem in sicer predvsem o Beneševih razgovorih na Dunaju ter svojih v Parizu. Pred tem je konferiral še z rumunskim delegatom ter grškim zunanjim ministrom Rufusom.

IMENOVANJA NA SODIŠČU.

Beograd, 9. marca. Včeraj popoldne je bila v ministrski sobi narodne skupščine seja ukaznega odbora ministrov. Sklenjeno je bilo, da se predoče kralju v podpis med drugimi tudi naslednji ukazi: Franc Rekar, podpredsednik deželnega sodišča v Ljubljani se imenuje za predsednika tega sodišča, na njegovo mesto pa pride višji svetnik Peter Keršič. Ivan Vuk se imenuje za sodnika v okrožju mariborskega okrožnega sodišča. Za pomočnika generalnega direktorja v ministrstvu za pošto se postavi Milan Gjorgjević, načelnik v tem ministrstvu, na njegovo mesto pa pride inž. Marij Osana, pomočnik direktorja pošte v Ljubljani.

lim zglede je teza napačna in protivna idealu združništva — ne hlapčevstvo, marveč svoboda brani človeštvo. Tudi tukaj nam nudi Svica v svoji »Schweiz. Käseunion«, z 10 milj. frankov delajočem združenju kmetov in trgovcev lep zgled, da ni trgovca in podjetnika smatrati za sovražnika producentov ali konsumentov, marveč je potom dogovorov prav lahko mogoče sporazumno delo v korist dogovornikov in ne da bi se komurkoli preprečevalo svobodno udejstvovanje z vsem svojim talentom v dobrobit celokupnosti.

Clanarina Slovenskega mlekarkega društva znaša 50 par od vsake krave organiziranega kmetovalca; 25 Din za mlekarja-mojstra ali vodjo in le polovica za mlekarkega pomočnika ter učena, 50 Din za trgovca, mlekarkega podjetnika in mlekarkega razdruge. Vposlje naj se na naslov društvenega tajnika: dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana, Selenburgova ulica 7/1, kjer je dobiti tudi vse druge informacije. Konstituiralo se bo z vsemi svojimi odbori na ustanovnem obnem zboru dne 25. marca t. l. v Ljubljani, dvorana Kmetijske družbe na Turjaškem trgu. Interesente iz vseh treh skupin vabim k obilni udeležbi, da ustvarimo trden temelj bodočemu razvoju jugoslovenskega mlekarstva.

LJUBLJANSKA BORZA, dne 8. marca 1926.

Blago: Hrastovi plohi, neobrobli, od 40 do 130 mm, od 2.50 m dolž, I, II, III, feo meja bl. 1100; bukovi plohi, neobrobli, od 40 do 130 mm, od 2.50 m dolž, I, II, III, feo meja den. 500; hrastovi neobrobli plohi, od 60 do 140 mm, od 2.50 m dolž, naprej, od 22 cm naprej, feo vagon Ljubljana, 7 vag. den. 1000, bl. 1000, zaklj. 1000; deske 20 mm, monte, feo Podbrdo ali Kranjska gora, 18 vag. den. 540, bl. 540, zaklj. 540; deske od 25—30 mm, monte feo Podbrdo ali Kranjska gora, 16 vag. den. 540, bl. 540, zaklj. 540; remeljni, 30/60, 50/50, 60/60, 100/100, 120/120, monte, feo Podbrdo ali Kranjska gora, 5 vag. den. 540, bl. 540, zaklj. 540. Premog: Kal. ca

7000 antracit, Orle, feo vagon Škofljica: kosovec, za 1 tono bl. 500; kockovec, za 1 tono bl. 450; orehovec, za 1 tono bl. 400; zdrob, za 1 tono bl. 350; kal. ca 4800, feo vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono bl. 260; kockovec 35/60 mm, za 1 tono bl. 240; orehovec 20/35 mm, za 1 tono bl. 210; zdrob 10/20 mm, za 1 tono bl. 190; pšenica bačka, 76 kg, 2%, feo vagon Seki, 1 vag. den. 270, bl. 270, zaklj. 270; pšenica bačka, 76/77, 2%, feo vagon Novi Sad bl. 280; koruza nova, feo vagon Novi Sad bl. 114; koruza nova, za mare, feo vagon Novi Sad bl. 120; koruza nova, za april, feo vagon Novi Sad bl. 127; koruza stara, feo vagon Novi Sad bl. 145; koruza umetno sušena, feo vagon Novi Sad bl. 135; koruza čimquatin, feo vagon, Manastir, 1 vagon 195, bl. 195, zaklj. 195; ječmen, gar., 65, par Novi Sad, 1 vagon den. 165, bl. 165, zaklj. 165; zeleni fižol, okrogel in podolgovat, feo vagon Maribor bl. 270; krompir beli in roza, semenski, feo slov. postaja ul. 78.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 bl. 78; Loterijska državna renta za vojno škodo blago 281.50; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 200, bl. 220; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Slavenska banka d. d. Zagreb den. 40; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne Vevče, Gorica den. 110; Medvode d. d. Ljubljana den. 110; »Slavna družba« den. 80, bl. 90; »Sešir« den. 115, bl. 120.

BORZE.

Zagreb, 8. marca. Devize: Newyork ček 56.627—56.927. London izplačilo 275.79—275.99, ček 275.65—276.85, Pariz 202.78—204.78, Curih 1098.16—1097.16, ček 1092.04—1096.04, Praga 168.1—169.1, Milan izplačilo 227.22—228.42, ček 0—227.76, Dunaj 800—804, ček 799.5—803.5, Berlin 1353—1357, Budimpešta 0.0798—0.0802.

Curih, 8. marca. Beograd 9.14, Newyork 519.625, London 25.24125, Pariz 18.5125, Praga 15.3875, Milan 20.8375, Bukarešta 2.225, Dunaj 73.20, Berlin 123.70, Sofija 3.75, Budimpešta 0.00727625.

To in ono.

STORKLJA IN CONTUMATIAM.

V znani kaznilnici Stein pri Dunaju sedi že pet let zločinec, ki bo sedel pač še nekaj časa. Ko je odsedel tri četrta leta, je dezertiral ter šel obiskat svojo ženo in glej, ugotovil je, da ji ni manjkalo za časa njegove odsotnosti prav ničesar, gospodinjstvo je bilo v redu in — pričakovala je porod. Kaznjence je bil tako razočaran, da je izgubil vsako veselje do prostosti. Vrnil se je prostovoljno za zamrežena okna ter vložil tožbo na ločitev zakona. Ko je bila tožba dostavljena, ga je prišla žena skesano prositi odpustitja in ker je prisegala pri vsem, kar ji je bilo sveto, da se bo poboljšala, ker je vrhu tega povedala svojemu možu, da je mala Hermana med tem umrla, se je možakarjevo srce omehčalo in umaknil je tožbo.

Te dni je dobil nenadoma obvestilo, da je njegova žena umrla. Reče, da je prekal radi tega odkritosrčne solze. V bolesti radi njene smrti je bil vesel, da svoje žene, o kateri ni izvedel nikoli več nič slabega, takrat ni zapodil.

V tem otožnem razpoloženju ga je prenetil nenadoma dopis dunajske varstvene oblasti, v katerem ga je sodišče vprašalo, kaj naj se zgodi z njegovimi tremi mladoletnimi otroci. Doslej je mislil, da nima nobenega otroka, sedaj pa je nenadoma izvedel, da ni samo mala Hermina, o kateri je bil prepričan, da so jo požrli že črvi, čila, čvrsta in zdrava, temveč, da sta prav tako čila, čvrsta in zdrava njena mlajša brata ter da so vpisani v krstno matico vsi trije na njegovo ime.

Neprijetno iznenaden oče je vložil po svojem advokatu nemudoma tožbo, v kateri ugovarja odločno proti vsakemu sorodstvu z otro-

ci. Dasi mu ni bilo težko dokazati alibi, stvar vendarle ni tako enostavna. Zakaj, zakon predpisuje, da je treba vložiti tak ugovor tekom 90 dni a tempore scientiae. Radi tega bo moral dokazati, da tega roka ni zamudil. Vsekako bo trajalo pa še par mesecev, predno se bo odresel svojih otrok.

: Galantni eksaminator. Te dni so se imele vršili na filozofski fakulteti v Besanconu izpiti iz zgodovine. Dan popreje je dobil rektor pismo, v katerem mu piše anonimus med drugim: »Kot že tolikokrat, vedo ženski kandidati tudi toplot, o čem bodo vprašani. Vprašani bodo o Henriku IV. in Gregorju VII.« Rektor je hitel takoj k profesorju Clochéju ter ga vprašal o čem bo izpraševal ženske kandidate. Profesor: O Henriku IV. in Gregorju VII. Nato je zaslusal rektor kandidate. Ena od njih se je izdala, da jo je opozoril profesor Cloché, pred tremi tedni, ko ji je dal pismo nalogo o Henriku IV. in Gregorju VII., da ji utegne ta tema nekoč še zelo prav priti. Vsled tega si je mislila, da utegne profesor ta vprašanja staviti pri izpitu, zato je stvar zaupala svojim kolegijam. Več ni hotela priznati nobena od kandidatij. Moški kandidati oporekajo, da s tem stvar še nikakor ni pojasnjena. Zakaj, podobni slučajji so se pripetili že večkrat. Profesor taji vse, celo to, kar je priznala omenjena kandidatinja ter trdi, da je ovadba čim masčevalnosti, češ da se dijaki nanj hudujejo, ker nastopa napram dijakinjam vedno s potrebno uljudnostjo. O zadevi je obveščen prosvetni minister ter je upati, da bo preiskava škandalozno stvar razčistila ter bo »galantni« profesor amoviran.

: Shaw ne pusti posneti svojih del na film. Bernard Shaw je odklonil 155.000.000 frankov, ki mu jih je ponudil neki konzorcij kot kupnino za filmske pravice njegovih del. Shaw trdi, da bi se iz njegovih del na dali napraviti dobri filmi ter da bi škodovalno predavanja v kinih gledališkimi uspehom njegovih del.

česk. London:

Morski vrag.

»Nikakor ne. En človek ne more delati krivice drugemu. Dela je samo samemu sebi. Kakor jaz vidim celo stvar, delam vedno krivico, kadar vpoštevam koristi drugih. Ali me razumeš? Kako moreta dva drobca kvasja delati krivico drug drugemu s tem, da skušata drug drugega požreti. Ko se oddaljita od tega, grešita.«

»Potemtakem vi ne verujete v nesebično ljubezen do bližnjega (altruizem)?« sem vprašal.

Moje besede je vzel, kakor bi mu bile znane, dasi jih je zamišljeno pretehtaval. »Da vidim, to pomeni nekaj takega kot sodelovanje, ali ne?«

»No, v enem pogledu je med tem nekaka zveza,« sem odgovoril; topot me take vrzeli v njegovem besednem zakladu niso presenetile, dasi je bil ta zaklad kot vse njegovo znanje pridobitev človeka, ki se je sam učil, ki ga nikdo ni vodil pri njegovih študijah in ki je mnogo mislil in malo ali sploh nič govoril. »Altruističen čin je dejanje, izvršeno za blagor drugih. Nesebično je »nasprotno dejanju, izvršenemu za svoj jaz, ki je sebičen.«

Pokimal je z glavo. »Ej, da, sedaj se spominjam. Na to sem naletel v Spencerju.«

Ne posebno mnogo,« se je glasilo njegovo priznanje. »Razumel sem precej njegovih Prvih načel, ampak njega Biologija mi je vzela sapo in po njegovi Psihologiji sem mnogo dni listal brez prida. Pošteno nisem mogel razbrati, kaj je hotel povedati. Tedaj sem to pri-

31

pisoval pomanjkanju vesti svojega duha, izza tedaj pa sem dejal, da izvira iz pomanjkanja priprave. Nisem imel pravega temelja. Samo Spenser in jaz veva, kako in koliko sem se trudil. Nekaj pa sem posnel iz njegovih temeljev pravoslovja. Tamkaj sem nameril na izraz altruizem in sedaj se spominjam, v katerem pomenu se je rabil.«

Ugibal sem, kaj je mogel ta človek povzeti iz takega dela. Spencerja sem se spominjal dovolj, da sem vedel, da je bil altruizem imperativen za njegov ideal najpopolnejšega vedenja. Wolf Larsen je očitno prerešetal nauke velikega filozofa, jih zavrgel in izbral, kakoršne so ravno bile njegove potrebe in želje.

»Na kaj drugega ste se namerili?« sem vprašal. Celo se mu je narahlo nagubalo spričo duševnega poskusa, da bi primerno izrazil misli, ki jim dotle še nikoli ni dal izraza v besedi. Čutil sem neko vznemirjenost duha. Tipal sem v snov njegove duše kakor je on imel navadi tipati po duši drugih. Raziskoval sem deviško, nedotaknjeno ozemlje. Čudno, strahovito čudno ozemlje se mi je razkrivalo pred očmi.

»S kolikor mogoče malo besedami povedano,« je pričel, »pravi Spenser nekako takole: prvič človek more delati za svoj blagor — in tako delati se pravi biti dober in naven. Za tem mora delati za dobrobit svojih otrok. In tretjič, delati mora za dobrobit svojega rodu.«

»In najvišje, najplemenitejše, pravo vedenje,« sem mu segel v besedo, »je tisto dejanje, ki stori dobro človeku, njegovim otrokom in njegovemu rodu hkratu.«

»Tega ne bi pustil veljati,« je odgovoril. »Ne bi

mogel videti potrebnosti za to, niti razumeti. Jaz opustim rod in otroke. Jaz ne bi ničesar žrtvoval zanje. To je prazno, zgolj čustvo, to morate sami razbrati, vsaj za človeka, ki ne veruje v večno življenje. Da bi pa imel neumrljivost pred seboj, bi bil altruizem nekaj, kar bi se izplačalo. Svojo dušo bi lahko povzdignil v vse mogoče višave. Če pa nimaš pred seboj nič večnega, samo smrti, ki te čaka na koncu kratke dobe tega kvasovitega plazenja in zvijanja, ki se imenuje življenje, veš, potem bi bilo nenravno od mene, če bi izvršil katerikoli dejanje, ki bi bilo žrtvovanje. Vsako žrtvovanje, je bedasto — in ne samo bedasto, kajti krivično je zoper mene in je nekaj zločestega. Jaz ne smem izgubiti ene-ga plazenja in zvijanja, ako hočem doseči kar največ iz kvasja. Prav tako ne bo večno negibanje, kadar pride nad mene, storjeno nič lažje ali težje z vsem žrtvovanjem ali vso sebičnostjo onega časa, ko sem bil kvasovit in sem zlizal.«

»Potemtakem ste individualist, materialist, in logično tudi hedonist (priznec nauka, da je veselje največje dobro).«

»Velike besede to,« se je nasmehnil. »Ampak kaj pa je to, hedonist?«

Priznilno je prikimal, ko sem mu podal definicijo.

»In dalje ste tudi,« sem nadaljeval, »človek, kateremu ne bi mogel zaupati niti v najmanjši stvari, kjer bi bilo mogoče, da bi sebični interes posegel v mes.«

»No, sedaj začnitejate umevati,« je rekel in se razvedril.

(Dalje prin.)

Srajce, promenade bele in barvaste, ovratnike

vseh vrst in fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne potreščine, svilene trakove, čipke in vezeno. Nizke cene. — Velika izbira samo pri

JOSIP PETELINC-U - LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

MALI OGLASI

Glavni oglasni do 20 besed Dina 5—, vsaka nadaljnj beseda 50 par.

KOKS - ČEBIN

Welfova ulica 1/II. - Telefon 56.

Gospodična

Zeli v svrhu skupnih nedeljskih izletov znanje z mladim gospodom, ki naj šteje 22 let. Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Pomlad se budi.«

Več tisoč gabrovih sadik

za živ plot ali mejo, dobro vkoreninjenih, proda Ivan Gole, Zasp 44, pošta Bled. Cena 50 par komad.

Stanovanje

obstoječe iz kuhinje in sobe išče mirna stranka. Plača postranska stvar. — Ponudbe na upravo lista pod: »Stanovanjec.«

Absolvent trg. tečaja

išče službe pri kakem večjem podjetju. Gro tudi nekaj mesecev brezplačno. — Ponudbe prosi na upravo lista pod: »Dobra moč.«

Stekleno

strešno opeko imajo stalno v aslogi Združene opekarne d. d. Ljubljani.

Zahvala.

Za mnogotere izraze prijateljskega sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše blagopokojne mame, tašče, svakinje in tete, gospe

Adele Skabernè roj. Schrey pl. Redlwerth

za mnogobrojno častno spremstvo na zadnji poti pokojnice, se vsem najpristranejši zahvaljujemo, zlasti tudi za cvetje, poklonjeno pokojnici.

V Ljubljani, dne 6. marca 1926.

Avgust, Milan, Ruža Skabernè
in vsi ostali sorodniki.

Vrtnarske zadeve

posreduje

Goikova „Vrtnarska šola“ v Kranju

V službo

k večjemu industrijskemu ali trgovskemu podjetju želi vstopiti ročno, zanesljiva in vestna gospodinja z 10 letno pisarniško prakso, perf. znanjem nemščine in italijanske polet slovenščine, izvrstna strojepiska, korespondentka in knjigovodkinja. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Elektra« do 20. marca t. l.

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“!